

Zasady realizacji instrumentu *Rozwój lokalny kierowany przez społeczność* w Polsce

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
1. Zaangażowanie funduszy i programów w realizację RLKS oraz typy terytoriów.....	5
2. Zakres tematyczny RLKS	6
3. Obszar terytorialny realizacji RLKS.....	7
4. Mechanizmy koordynacyjne, w tym funkcjonowanie komisji wybierającej LSR.....	7
5. Zadania IZ oraz LGD.....	9
6. Lokalna Strategia Rozwoju – zakres i opracowanie	12
7. Tryb i kryteria wyboru LSR.....	13
8. Realizacja LSR – tryb wyboru projektów, w tym funkcjonowanie projektów parasolowych	14
9. Finansowanie LSR.....	15
10. Rozwiązania w zakresie kosztów przygotowawczych, kosztów bieżących i animacji.....	16
11. Partycypacyjność w RLKS.....	17
Spis skrótów.....	18

Wprowadzenie

Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS) – ang. *Community led - local development* (CLLD) – to nowy instrument terytorialny – wprowadzony przez KE do realizacji w perspektywie finansowej na lata 2014-2020. Instrument ten bazuje na stosowanym w latach 2007-2013 w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) i Wspólnej Polityki Rybołówstwa (WPRyby) podejściu LEADER i zachowuje jego podstawowe założenia¹.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia ramowego RLKS jest²: (a) skoncentrowany na konkretnych obszarach poniżej szczebla regionalnego ; (b) kierowany przez lokalne grupy działania, w których skład wchodzi przedstawiciele władz publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców, przy czym na poziomie podejmowania decyzji ani władze publiczne – określone zgodnie z przepisami krajowymi – ani żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49 % praw głosu; (c) prowadzony na podstawie zintegrowanych i wielosektorowych lokalnych strategii rozwoju; (d) zaprojektowany z uwzględnieniem lokalnych potrzeb i potencjału oraz zawiera elementy innowacyjne w kontekście lokalnym i zakłada tworzenie sieci kontaktów oraz, w stosownych przypadkach, współpracę.

Dotychczas podejście LEADER było realizowane tylko z WPR i WPRyby. Obecnie instrument RLKS, wchłaniając niejako w siebie podejście LEADER, został rozszerzony także na Politykę Spójności. W efekcie powstał 1 instrument dla 4 funduszy – Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR), Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Podkreślić należy, że stosowanie instrumentu RLKS jest obowiązkowe jedynie dla WPR (min. 5% środków EFRROW), natomiast dla pozostałych funduszy jest dobrowolne i zależy od decyzji każdego Państwa Członkowskiego UE.

Podstawą do stosowania instrumentu RLKS w Polsce są zapisy Umowy Partnerstwa (zwanej dalej UP)³ – głównego dokumentu strategicznego na poziomie krajowym określającego kierunki interwencji trzech polityk unijnych w Polsce – Polityki Spójności, WPR oraz WPRyby w nowym okresie programowania 2014-2020.

RLKS powinien być postrzegany jako instrument realizacji UP i programów służących jej realizacji. Decyzja o jego zastosowaniu powinna wynikać z oceny efektywności, skuteczności i adekwatności tego instrumentu dla realizacji celów przyjętych w tych dokumentach wyrażanych ilościowo poprzez konkretne wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego. **Struktura LSR określająca planowany zakres wsparcia przygotowywanego przez LGD musi być podporządkowana celom UP i programów ją realizujących.**

W celu prawidłowej realizacji RLKS sposób oraz warunki wdrażania RLKS ze wszystkich funduszy zostaną uszczegółowione w jednej ustawie *o realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 oraz rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność* (dalej ustawa MRiRW), opracowywanej przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi (która wprowadzi również niezbędne minimum w procedowanej obecnie przez MliR *ustawie o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*⁴) oraz we wspólnym rozporządzeniu

¹ a są to: (1) oddolność (szeroki udział społeczności lokalnej w tworzeniu i realizacji strategii), (2) terytorialność (lokalna strategia rozwoju przygotowana dla danego, spójnego obszaru), (3) zintegrowanie (łączenie różnych dziedzin gospodarki, współpraca różnych grup interesu), (4) partnerstwo (lokalna grupa działania jako lokalne partnerstwo, w którym uczestniczą różne podmioty z sektora publicznego, społecznego i gospodarczego), (5) innowacyjność (w skali lokalnej), (6) decentralizacja zarządzania i finansowania, (7) sieciowanie i współpraca (wymiana doświadczeń i rozpowszechnianie dobrych praktyk).

² Art. 32 (2) rozporządzenia ramowego.

³ W chwili opracowania niniejszych Zasad stosowano zapisy UP zaakceptowanej przez Radę Ministrów 8 stycznia 2014 r.

⁴ Projekt ustawy jest obecnie na etapie akceptacji Rady Ministrów (przewidywany termin akceptacji przez RM to koniec marca 2014 r.)

wydanym przez, ministra właściwego ds. rozwoju wsi, ministra właściwego ds. rybołówstwa oraz ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Z uwagi na fakt, iż prace nad ustawą MRiRW oraz rozporządzeniem trwają, a temat wymaga pilnych przesądzeń na etapie przygotowywania programów operacyjnych, jak i założeń do przyszłych lokalnych strategii rozwoju (co jest zgłaszane przez licznych partnerów) MliR wspólnie z MRiRW podjęło decyzję o opracowaniu niniejszych *Zasad realizacji instrumentu RLKS* wspólnych dla wszystkich funduszy (**EFS, EFRR, EFRROW i EFMR**).

Ich zadaniem jest:

- (1) zebranie wiedzy/przepisów dotyczących RLKS z odpowiednich dokumentów – regulacji unijnych, projektów programów w jednym miejscu;
- (2) uszczegółowienie zapisów zawartych w UP oraz
- (3) wstępne wskazanie, jakie kwestie będą regulowane w ustawie i rozporządzeniu oraz kierunku tych regulacji.

Ich zadaniem jest także wskazanie warunków brzegowych realizacji RLKS jak również rekomendowanych rozwiązań. Zasady skierowane są do tworzących się lub istniejących LGD oraz do samorządów wojewódzkich i mogą zostać wykorzystane przy tworzeniu dokumentów programowych.

Niniejsze zasady mają charakter przejściowy. Po zakończeniu procesu legislacyjnego ustawy MRiRW i wspólnego rozporządzenia dotyczących RLKS, niniejsze zasady będą pełniły rolę pomocniczą.

Zapisy sformułowane w niniejszym dokumencie zostały wypracowane na podstawie przyjętych rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady UE dot. Europejskich Funduszu Strukturalnych i Inwestycyjnych, polityki spójności, EFRROW oraz projektu rozporządzenia dot. EFMR, jak również na podstawie Umowy Partnerstwa przyjętej przez Radę Ministrów 8 stycznia 2014 r. Wykorzystano także materiał „Operacjonalizacja podejścia Community-Led Local Development” powstały w procesie KOLABu, jak również Wytyczne KE - *Common Guidance of the European Commission' Directorates-General AGRI, EMPL, MARE and REGIO on Community-led local development in European Structural and Investment funds*. Wytyczne KE uzupełniają zapisy rozporządzeń dotyczące RLKS, jednak mają niewiążący charakter. W dokumencie tym znajdują się zalecenia i porady jak można zaplanować wdrażanie instrumentu RLKS w państwach członkowskich, wskazując różne rozwiązania. Z tego względu podręcznik KE nie może być traktowany jako wiążące wytyczne dla instytucji zajmujących się programowaniem środków z UE na lata 2014-2020 w Polsce. **Jak wspomniano wyżej podstawą stosowania RLKS w Polsce będzie UP, ustawa MRiRW oraz wspólne rozporządzenie dotyczących RLKS** Pomimo to, podręcznik KE jak również materiał z KOLABu mogą być pomocne w tworzeniu dokumentów programowych i implementacyjnych, jednak tylko w zakresie niesprzecznym z przepisami krajowymi.

Z uwagi na trwające prace nad dokumentami programowymi w Polsce oraz rozpoczętymi negocjacjami z KE, zapisy przedstawione w niniejszym dokumencie mogą ulec modyfikacjom.

1. Zaangażowanie funduszy i programów w realizację RLKS oraz typy terytoriów

Działania realizowane w ramach RLKS, w zależności od terytorium, którego dotyczą, będą mogły być finansowane z następujących funduszy:

- EFRROW na obszarach wiejskich (tj. na obszarze całego kraju z wyłączeniem obszaru miast o liczbie mieszkańców większej niż 20 tys.),⁵
- EFMR na obszarach rybackich,⁶

oraz w zależności od decyzji poszczególnych samorządów wojewódzkich:

- EFS i/lub EFRR na obszarze całego kraju, przy czym na obszarach wiejskich i rybackich jako uzupełnienie wsparcia odpowiednio - EFRROW i EFMiR.

W ramach EFRROW i EFMR, RLKS będzie wdrażany zawsze w formule bezpośredniej, odpowiednio w PROW 2014-2020 oraz w PO RiM. Wsparcie realizacji RLKS w zakresie EFS i EFRR może się odbywać, w zależności od decyzji samorządu województwa, w ramach RPO, w **3 następujących formułach**:

1. **formuła bezpośrednia** - realizacja jedno lub wielofunduszowych LSR na całym obszarze województwa zgodnie z zasadami wskazanymi w rozporządzeniach unijnych, UP, przyszłej ustawie MRiRW, i wspólnym rozporządzeniu. Dopuszczona jest wielofunduszowość LSR, przy założeniu, że ostateczna decyzja o zaangażowaniu poszczególnych funduszy w realizację LSR podejmowana jest na poziomie regionalnym, na którym skoncentrowane są funkcje podmiotu wdrażającego RLKS dla PROW i instytucji pośredniczącej PO RiM w zakresie RLKS oraz IZ RPO, na podstawie analizy LSR i możliwości finansowych programów. W przypadku RPO RLKS wdrażana jest w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.9 (EFS) lub/i 9.10 (EFRR),
2. **formuła pośrednia** - wsparcie LGD na obszarach wiejskich i rybackich, wybranych do wsparcia z EFRROW i EFMR, jako beneficjentów zwykłych osi, działań/podziałów w ramach RPO (innych niż realizujących PI 9.9 lub/i 9.10)⁷ bez wskazania w momencie wyboru LSR indykatywnego budżetu na projekty realizowane w ramach LSR ze środków EFS i/lub EFRR oraz bez udziału EFS w finansowaniu kosztów przygotowawczych, bieżących i animacji. W tej formule nie będą tworzone LSR/LGD na obszarach miejskich powyżej 20 tys. mieszkańców. Możliwe są co do zasady dwa rodzaje wsparcia pośredniego z RPO – (1) dedykowane konkursy, wyłącznie dla LGD lub (2) wskazanie LGD jako jednego z możliwych beneficjentów w zwykłych konkursach, kierowanych do szerszego grona potencjalnych wnioskodawców. W przypadku dedykowanych konkursów IZ RPO powinna wziąć pod uwagę, jako kryterium formalne – oprócz kryteriów przewidzianych w RPO również kwestię zgodności projektów z LSR. W przypadku braku oddzielnych konkursów LGD traktowane są jak zwykły beneficjent.,
3. **formuła mieszana** łącząca 2 opcje:
 - 3a) wsparcie LGD na obszarach wiejskich i rybackich na zasadzie beneficjentów (formuła 2),
 - 3b) umożliwienie realizacji RLKS na obszarach miejskich powyżej 20 tys. mieszkańców lub w dzielnicach takich miast (w formule 1).

Wybór formuły i wielkości wsparcia zależy od zarządu województwa i powinien być wskazany w RPO. Wszystkie wskazane opcje dają możliwość wsparcia dla istniejących lub powstających LGD.

⁵ Jest to definicja obszarów wiejskich szersza niż dla pozostałych działań PROW 2014-2020.

⁶ Wsparcie RLKS z EFMR będzie kierowane na obszary spójne geograficznie, skoncentrowane wokół terenów morskich, jezior, stawów rybnych wśród rzek i estuariów, ze znaczącym, udokumentowanym poziomem zatrudnienia w sektorze rybołówstwa, czyli liczbą osób pracujących w sektorze rybackim przypadającą na 10000 mieszkańców obszaru. Obszar gmin objętych LSR będzie musiał się charakteryzować odpowiednio wysokim współczynnikiem rybackości.

⁷ Zapisy UP zostaną w tym kontekście doprecyzowane i ujednolicone z zapisami niniejszych Zasad.

Formuła bezpośrednia jest najpełniejszą realizacją instrumentu RLKS zgodnie z zapisami rozporządzenia ramowego.

Decydując się na realizację RLKS w formule bezpośredniej lub mieszanej w części dotyczącej miast powyżej 20 tys. mieszkańców zaleca się, aby PI 9.9 i/lub 9.10 były ujęte w osiach jednofunduszowych.

2. Zakres tematyczny RLKS

W przypadku realizacji RLKS w formule 1 (bezpośredniej) z EFS, w ramach PI 9.9 mogą być realizowane działania wchodzące w zakres innych PI, z rekomendacją ograniczenia się do zakresów następujących priorytetów inwestycyjnych:

- 8.5 dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników;
- 9.4 aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie;
- 9.7 ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym;
- 9.8 wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia;

W przypadku realizacji RLKS w formule 1 (bezpośredniej) z EFRR, w ramach priorytetu 9.10⁸, mogą być realizowane działania wchodzące w zakres innych PI, z rekomendacją ograniczenia się do priorytetu inwestycyjnego:

- 9.2 wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.

EFRRROW będzie realizował podejście RLKS przede wszystkim w ramach celu szczegółowego 6B – wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich. W celu uproszczenia procesu monitorowania i zarządzania, całość budżetu EFRRROW przeznaczanego na RLKS (tj. na działanie LEADER) przypisana zostanie do tego właśnie celu szczegółowego. Ponadto EFRRROW będzie wspierał podejście RLKS w następujących celach szczegółowych:

- 3A – poprawa konkurencyjności głównych producentów w drodze lepszego ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy zapewnienia jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy i organizacje producentów i organizacje międzybranżowe.

W ramach podejścia Leader wspierane będą operacje z zakresu małego przetwórstwa oraz tworzenie sieci w zakresie utworzenia krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych oraz działań promocyjnych i marketingowych.

- 6A - ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy.

W ramach podejścia Leader realizowane będą operacje w zakresie przedsiębiorczości a także inwestycje w infrastrukturę do świadczenia usług dla ludności (techniczną, w zakresie turystyki, rekreacji, kultury, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego).

- 6C - zwiększanie dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) na obszarach wiejskich oraz podnoszenie poziomu korzystania z nich i poprawianie ich jakości.

⁸ Odpowiadający PI 9d. wskazanemu w art. 5 rozporządzenia dot. EFRR

W ramach podejścia Leader wspierane będą operacje z zakresu wykorzystania technologii informacyjnych w rozwoju pozarolniczych miejsc pracy czy udostępniania zasobów kulturowych, przyrodniczych i turystycznych obszarów wiejskich.

EFMR będzie realizować RLKS w ramach priorytetu Unii 4. Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej przez realizację następujących celów szczegółowych:

- a) promowanie wzrostu gospodarczego, włączenia społecznego, tworzenia miejsc pracy oraz wspieranie mobilności na rynku pracy w społecznościach obszarów przybrzeżnych i śródlądowych zależnych od rybołówstwa i akwakultury;
- b) różnicowanie działalności związanej z rybołówstwem również w kierunku innych sektorów gospodarki morskiej.

3. Obszar terytorialny realizacji RLKS

Przyjmuje się ogólne zasady (dla strategii wielofunduszowych oraz finansowanych z EFRROW i EFMR):

1. liczba ludności objęta LSR wynosić powinna minimum 30 000, a maksimum 150 000 mieszkańców;
2. podstawowym obszarem realizacji LSR, na którym funkcjonuje tylko jedna LGD, jest obszar gminy;
3. LSR powinna obejmować co najmniej dwie gminy;
4. podział na obszary realizacji LSR nie może przebiegać wewnątrz granic gmin, ale nie musi pokrywać się z granicami powiatów. .

Wyjątkiem od tych reguł są LSR finansowane tylko z RPO na obszarze miast powyżej 20 tys. mieszkańców. W tym przypadku stosuje się następujące zasady:

1. możliwa jest także realizacja LSR na obszarze jednej gminy lub jej części – dzielnicy lub wydzielonych częściach dzielnic (szerzej ta kwestia została opisana w UP);
2. minimalna liczba ludności objętej LSR wynosi 20 000 mieszkańców, niezależnie czy dotyczy całego miasta, dzielnicy czy grupy dzielnic.

Ponadto, we wszystkich przypadkach obszar objęty LSR musi być spójny terytorialnie oraz musi mieć wystarczająco duży potencjał absorpcji środków przy jednoczesnym zachowaniu swojego lokalnego charakteru.

Na jednym obszarze nie może być realizowanych więcej niż jedna LSR przez jedną LGD (zasada 1 LGD – 1 obszar – 1 LSR). W praktyce obszar jednej gminy może być objęty jedną wybraną do realizacji LSR . Wyjątek może dotyczyć obszarów zdominowanych przez sektor rybacki, na których w szczególnie uzasadnionych przypadkach zarząd województwa może dopuścić funkcjonowanie dwóch spójnych LSR – ogólnej i branżowej rybackiej. Rozwiązanie to powinno być traktowane jednak wyjątkowo i należy przede wszystkim dążyć do realizacji zasady 1 LGD – 1 obszar – 1 LSR.

W przypadku LSR obejmujących swym zakresem gminy dwóch lub większej liczby województw, decyzja o zakresie finansowania danej LSR lub poszczególnych projektów podejmowana jest w uzgodnieniu danych IZ RPO.

4. Mechanizmy koordynacyjne, w tym funkcjonowanie komisji wybierającej LSR

Rozporządzenie ramowe wskazuje, że wsparcie z funduszy objętych WRS dla RLKS ma być „spójne i skoordynowane” między poszczególnymi funduszami co powinno być zapewnione m.in. poprzez skoordynowane rozwijanie potencjału instytucjonalnego, wybór i LSR oraz LGD.

Podstawową rolę koordynacyjną na obszarze województwa będzie pełnił zarząd województwa, pełniący funkcję IZ RPO oraz podmiotu wdrażającego PROW i PO RiM w zakresie podejścia RLKS. Daje to możliwość przyjęcia wspólnych zasad wdrożeniowych dla wszystkich funduszy w przypadku realizacji RLKS z RPO poprzez formułę 1. – bezpośrednią, które obejmują:

1. powołanie wspólnej dla wszystkich funduszy i programów komisji wybierającej na poziomie regionalnym. Komisja wybierająca składać się będzie z przedstawicieli departamentów urzędu marszałkowskiego (odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych funduszy realizujących w danym regionie RLKS), a także partnerów reprezentujących stronę społeczną. W posiedzeniach Komisji będą mogli uczestniczyć z prawem głosu (w zależności od funduszu) przedstawiciele ministra właściwego ds. rozwoju wsi i rybołówstwa oraz ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego;
2. koordynację realizacji wsparcia przygotowawczego z poszczególnych funduszy, w tym organizacja wspólnych konkursów na wsparcie przygotowawcze oraz finansowanie wsparcia przygotowawczego w sposób ryczałtowy z jednego funduszu;
3. wspólne kryteria wyboru LSR;
4. finansowanie kosztów bieżących i animacji z jednego funduszu. Intensywność pomocy EFFROW wynosi do 95% kosztów kwalifikowanych operacji. Jednak w przypadku gdy w danym województwie w ramach programów współfinansowanych ze funduszu EFSI przewiduje się niższy poziom intensywności pomocy, intensywność pomocy EFFROW będzie obniżona do tego poziomu.
5. finansowanie innych projektów na zasadach wynikających z właściwych programów;
6. w obszarach wspólnej właściwości poszczególnych programów, w przypadku braku przesądzeń w linii demarkacyjnej, demarkacja między funduszami w ramach LSR ustalana jest na poziomie województwa przez zarząd województwa. W przypadku gdy ustalenie sztywnej linii demarkacyjnej nie będzie możliwe unikanie podwójnego finansowania odbywać się będzie w oparciu o kontrole krzyżowe.

Na poziomie krajowym koordynacja wdrażania RLKS zapewniona jest poprzez współdziałanie ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego i ministra właściwego ds. rozwoju wsi i rybołówstwa przy ustalaniu zasad programowania i realizacji RLKS oraz współdziałanie z regionami w ramach mechanizmów i instrumentów koordynacyjnych opisanych w UP.

Komisja wybierająca może pełnić także inne zadania, w zależności od decyzji SW.. Może to być np. opiniowanie zmian do LSR czy sprawozdań z ich realizacji.

Dalsze prace i rozstrzygnięcia dotyczące tego zakresu

- zasady powoływania komisji wybierającej LSR oraz szczegółowy sposób jego funkcjonowania, jak również zasady i tryb powoływania ekspertów i partnerów społecznych znajdują się w regulacjach prawnych opracowywanych w MRiRW we współpracy z MIIR.

5. Zadania IZ oraz LGD

Zadania IZ lub IP/PW – realizowane na poziomie regionalnym

- powołanie komisji wybierającej LSR na poziomie regionalnym,
- wsparcie LGD w procesie tworzenia LSR,
- zatwierdzenie LSR, zatwierdzanie zmian LSR,
- podpisanie umowy z LGD na realizację LSR (tgz. umowa ramowa),
- ostateczna weryfikacja kwalifikowalności projektów (oprócz mikro-projektów realizowanych w ramach projektu parasolowego LGD⁹), w tym zgodności z przepisami o pomocy publicznej,
- kontrola i monitorowanie realizacji LSR i działalności LGD,
- nadzór nad realizacją LSR i działalnością LGD, w tym przestrzeganiem zasady unikania konfliktu interesów w LGD.

Dalsze prace i rozstrzygnięcia dotyczące tego zakresu

- zasady nadzoru nad realizacją LSR jak również sposób postępowania w przypadku naruszenia przepisów prawa lub zobowiązań określonych w umowie ramowej LGD na realizację LSR znajdują się w regulacjach prawnych opracowywanych w MRiRW we współpracy z MliR.

Funkcjonowanie i zadania LGD

Dopuszczona jest tylko 1 forma prawna funkcjonowania LGD – „stowarzyszenia specjalnego” posiadającego osobowość prawną, które będzie przewidziane w przepisach obecnie opracowywanej ustawy MRiRW. Wykorzystuje ona formułę stowarzyszenia rejestrowanego, jednak wyjątkową, bo dającą możliwość członkostwa zarówno podmiotom fizycznym jak i prawnym, należącym zarówno do sektora społecznego, publicznego jak i gospodarczego.

Stowarzyszenie takie będzie dodatkowo posiadać specjalny organ w postaci rady, do kompetencji której będzie leżało dokonanie wyboru wniosków. Nadzór nad takim stowarzyszeniem sprawuje Marszałek województwa na zasadach określonych w ustawie Prawo o stowarzyszeniach oraz w obecnie opracowywanej ustawie o realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 oraz o rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność.

Minimalne zadania LGD zostały określone w rozporządzeniu ramowym. LGD będą mogły realizować także inne zadania delegowane przez IZ, jednak rola LGD będzie uzależniona od jej zdolności instytucjonalnej, doświadczenia oraz posiadania odpowiedniego potencjału organizacyjnego. Zwiększenie roli/ kompetencji LGD w stosunku do obecnego okresu.

Do minimalnych zadań LGD zgodnie z art. 34 ust. 3 rozporządzenia należą:

- a. rozwijanie zdolności podmiotów lokalnych do opracowywania i wdrażania projektów, w tym rozwijania ich zdolności zarządzania projektami;
- b. opracowanie niedyskryminującej i przejrzystej procedury wyboru oraz obiektywnych kryteriów wyboru projektów, które pozwalają uniknąć konfliktów interesów, gwarantują, że co najmniej 50 % głosów w decyzjach dotyczących wyboru pochodzi od partnerów niebędących instytucjami publicznymi i umożliwiają wybór w drodze procedury pisemnej;

⁹ Do projektów parasolowych realizowanych z EFS i EFRR stosowane będą przepisy ustawy wdrożeniowej dot. realizacji projektów grantowych (art. 32 i 33).

- c. zapewnianie spójności ze strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność podczas wyboru projektów poprzez uszeregowanie tych operacji w zależności od ich wkładu w realizację celów i strategii;
- d. opracowanie i publikowanie naborów wniosków lub ciągłej procedury składania projektów, w tym określanie kryteriów wyboru;
- e. przyjmowanie i dokonywanie oceny wniosków o dofinansowanie;
- f. wybór projektów i ustalanie kwoty wsparcia oraz w stosownych przypadkach, przedkładanie wniosków do podmiotu odpowiedzialnego za ostateczną weryfikację kwalifikowalności przed ich zatwierdzeniem;
- g. monitorowanie wdrażania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność i projektów będących przedmiotem wsparcia oraz przeprowadzanie szczegółowych działań ewaluacyjnych związanych z tą strategią.

W ramach zadania rozwijanie potencjału podmiotów lokalnych do opracowywania i realizowania operacji (litera a) LGD zobowiązana będzie do przygotowania planu komunikacyjnego określającego m.in. metody współpracy ze społecznością lokalną, wskazanie konkretnych grup docelowych, cele i efekty oraz powiązanie z celami i wskaźnikami LSR.

W ramach zadania polegającego na opracowaniu niedyskryminującej i przejrzystej procedury wyboru oraz obiektywnych kryteriów wyboru projektów (litera b) propozycja kryteriów wyboru projektów opracowana przez LGD będzie przedmiotem oceny w ramach wyboru LSR i ich każdorazowa zmiana będzie wymagała akceptacji SW.

W zakresie zadania polegającego na opracowaniu i publikowaniu naborów wniosków lub ciągłej procedury składania projektów, w tym określanie kryteriów wyboru (litera d) LGD jest zobowiązana przestrzegać przepisów właściwych dla poszczególnych funduszy oraz organizuje oddzielne nabory projektów dla poszczególnych funduszy realizujących LSR zgodnie z właściwymi przepisami (nie wyklucza to harmonizacji konkursów).

W ramach zadania polegającego na wyborze projektów wybieranych przez LGD i ustalaniu kwoty wsparcia (litera f) większość czynności zmierzających do ustalenia czy należna jest pomoc przewiduje się jako zadanie LGD, tj.:

- a) ocenę:
 - zgodności projektów z LSR (polegającą na zweryfikowaniu, czy dany projekt realizuje wskazany cel oraz czy i w jakim stopniu wpływa na osiągnięcie założonych w ramach LSR wskaźników) oraz wg kryteriów oceny projektów,
 - zasadności projektów (pod kątem zakresu i planowanego budżetu), w tym ustalenie kwoty wsparcia,
- b) podjęcie decyzji o wyborze projektów i, w tym odmowa wyboru projektów, które:
 - nie są zgodne z LSR,
 - nie otrzymały wystarczającej ilości punktów w ramach oceny zgodnie z kryteriami oceny projektów,
- c) przekazanie do SW, we wszystkich przypadkach (oprócz mikro-projektów w ramach projektów parasolowych), do ostatecznej weryfikacji kwalifikowalności i poprawności ustalonego wsparcia (m.in. pod kątem zgodności z programem, występowania pomocy

publicznej, zasad dla projektów generujących dochód, kwalifikowalności VAT, etc.) jedynie wniosków wybranych do finansowania w ramach LSR.

SW podpisuje umowy na projekty w z beneficjentami.

Dalsze prace i rozstrzygnięcia dotyczące tego zakresu

- procedura odwoławcza dla projektodawców odrzuconych przez LGD;
- dokładny podział zadań pomiędzy LGD i SW.

6. Lokalna Strategia Rozwoju – zakres i opracowanie

Minimalne wymogi dotyczące zakresu LSR zawiera art. 33 rozporządzenia ramowego. Są to:

- a) określenie obszaru i ludności objętych strategią;
- b) analizę potrzeb i potencjału obszaru w zakresie rozwoju, w tym analizę mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń;
- c) opis strategii i jej celów, opis zintegrowanego i innowacyjnego charakteru strategii oraz hierarchię celów, w tym wartości docelowe dotyczące produktów lub rezultatów. W odniesieniu do rezultatów wartości docelowe mogą być ujęte ilościowo lub jakościowo. Strategia jest spójna z odpowiednimi programami wszystkich właściwych zaangażowanych EFSI;
- d) opis procesu zaangażowania społeczności w opracowanie strategii;
- e) plan działania wskazujący, w jaki sposób cele przekładają się na działania;
- f) opis rozwiązań w zakresie zarządzania i monitorowania strategii wykazujący potencjał lokalnej grupy działania do realizacji strategii oraz opis szczegółowych rozwiązań dotyczących ewaluacji;
- g) plan finansowy strategii, w tym planowaną alokację każdego z właściwych EFSI.

Jak wynika z tego katalogu LSR musi zawierać podstawowe elementy każdej strategii – musi określać obszar, na którym ma być realizowana oraz posiadać opis potrzeb, kierunki rozwoju, cele, wskaźniki itd. LSR jest strategią związaną z wydatkowaniem EFSI, dlatego powinna bardzo jednoznacznie określać, które cele/działania mają być realizowane w ramach tego podejścia i przy wsparciu których funduszy dedykowanych realizacji RLKS w danym województwie. LSR są dokumentami niezbędnymi do wydatkowania funduszy unijnych z wykorzystaniem mechanizmu RLKS. Jako takie muszą być zgodne z dokumentami programowymi perspektywy finansowej 2014-2020 szczebla krajowego – Umową Partnerstwa oraz programami.

LSR może być częścią szerszej całościowej, zintegrowanej, wielosektorowej i wielobranżowej strategii rozwoju danego terytorium zawierającej również działania finansowane ze środków samorządu, ze środków prywatnych czy społecznych. Ma to znacznie z punktu widzenia przyszłości działań lokalnych już po ustaniu finansowania zewnętrznego.

LSR powinna być spójna z krajowymi i unijnymi dokumentami strategicznymi oraz planistycznymi. Na etapie opracowania LSR należy zapewnić spójność w szczególności ze: strategią rozwoju województwa, Strategią ZIT (jeśli obszar realizacji RLKS nakłada się na obszar realizacji ZIT) oraz innymi dokumentami szczebla gminnego i powiatowego (np. lokalne plany rewitalizacji czy plany zagospodarowania przestrzennego). Na etapie opracowywania LSR, JST wchodzące w skład LGD muszą określić relacje pomiędzy istniejącymi już strategiami lokalnymi i LSR.

Cele LSR powinny korespondować z celami i priorytetami inwestycyjnymi zawartymi w pakiecie legislacyjnym dot. EFSI oraz opartymi na nich celami poszczególnych programów, z których finansowany będzie LSR. Cele muszą być opisane skwantyfikowanymi wskaźnikami produktu i rezultatu z określonymi wartościami docelowymi. Wskaźniki produktu i rezultatu LSR muszą być bezpośrednio powiązane ze wskaźnikami poszczególnych programów.

LSR powinna zawierać system wskaźników, na podstawie którego każde LGD będzie oceniane z osiągniętych efektów. Jest to niezbędne gdyż LSR będą podlegały monitorowaniu i rozliczaniu na kolejnych etapach wdrażania LSR. Ponadto, zgodnie z przepisami UE i stanowiskiem KE, LSR są instrumentem realizacji programów i UP oraz powinny być stosowane w tych obszarach, gdzie stanowią efektywniejszy sposób realizacji wskaźników określonych w programach. Z tego względu muszą być one wprost powiązane z celami poszczególnych programów.

W województwach, w których przyjęto formułę pośrednią (2) i część 3a) formuły mieszanej, LSR powinna wskazywać obszary interwencji/działania, w ramach których planowana jest realizacja projektów komplementarnych do przedsięwzięć przewidzianych do realizacji z PROW i/lub PO RiM, o sfinansowanie których LGD będzie się ubiegała w ramach RPO (jeśli zidentyfikowano taką potrzebę).

LSR będzie stanowić załącznik do umowy o sposobie realizacji LSR pomiędzy zarządem województwa a daną LGD.

Dalsze prace i rozstrzygnięcia dotyczące tego zakresu tematycznego

Trwają prace Zespołu roboczego ds. opracowania zakresu lokalnych strategii rozwoju na lata 2014-2020 powołanego 10 września 2013 r. w ramach Grupy tematycznej do spraw podejścia Leader przy Grupie Roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Dotyczą one:

- opracowania propozycji zakresu lokalnych strategii rozwoju;
- przygotowanie propozycji wytycznych do opracowywania lokalnych strategii rozwoju na lata 2014-2020 oraz propozycji innych dokumentów w przedmiotowym zakresie.

7. Tryb i kryteria wyboru LSR

Po zakończonym etapie realizacji wsparcia przygotowawczego następuje etap wyboru LSR. Urząd Marszałkowski ogłasza konkurs na wybór LSR. W przypadku formuły 1 – bezpośredniej realizacji RLKS w RPO, ogłoszenie konkursu na wybór LGD nastąpi w terminie jednakowym w całym kraju w oparciu o kryteria dostępu i wyboru LGD jednolite w całym kraju. Kryteria te zostaną określone w regulacjach prawnych (ustawa i/lub rozporządzenie dot. RLKS).). W przypadku wyboru formuły 3 – mieszanej, dopuszcza się oddzielne konkursy dla LSR finansowanych z PROW i/lub PO RiM oraz dla LSR obejmujących miasta powyżej 20 tys. mieszkańców finansowanych z EFS i/lub EFRR (część 3b tej formuły), jak również dopuszcza się zróżnicowane kryteria. Kryteria wyboru LSR w przypadku części 3b przyjmuje KM RPO. Zgodnie z art. 33 ustęp 3 rozporządzenia ramowego wybór LSR będzie dokonywany przez komisję wybierającą funkcjonującą na poziomie regionalnym (więcej o funkcjonowaniu tego komisji znajduje się w rozdziale 3) – jest to podstawa do objęcia LSR dofinansowaniem z właściwych programów. Wsparcie w ocenie strategii rozwoju lokalnego zapewnia pomoc ekspertów – 2 ekspertów na strategię.

Podstawowe kryteria jakie powinna spełniać strategia zostały określone w art. 33 rozporządzenia ramowego (patrz poprzedni rozdział). Zostaną one uszczegółowione i rozpisane we wspólnym rozporządzeniu MRiRW i MIIR. Kryteria wyboru będą dotyczyć zarówno jakości LSR (np. jej lokalność, zintegrowanie, innowacyjność, oddolność, partnerstwo) jak również oceny potencjału i doświadczenia LGD.

Zgodnie z art. 33 punkt 4 rozporządzenia ramowego wybór LSR nastąpi nie później niż 2 lata po zatwierdzeniu przez KE UP. Opublikowanie zaproszenia dla LGD do składania lokalnych strategii rozwoju nastąpi nie później niż 9 miesięcy przed tą datą przewidzianą w rozporządzeniu ramowym na wybór LSR. Opublikowanie zaproszenia dla LGD do wniosków na wybór ich LSR nastąpi nie później niż 9 miesięcy przed ostateczną datą przewidzianą na wybór LSR i LGD.

Dopuszcza się dodatkowy nabór LSR, jednak nie później niż do 31 grudnia 2017 r.

Jeżeli LGD korzysta z wsparcia przygotowawczego, to warunkiem jego rozliczenia jest przystąpienie do konkursu na nabór LSR oraz spełnienie przez LSR co najmniej kryteriów formalnych. Szerzej kwestie wsparcia przygotowawczego zostały omówione w rozdziale 10.

Dalsze prace i rozstrzygnięcia dotyczące tego zakresu

1. Ostateczne rozwiązania w tym zakresie znajdują się w regulacjach prawnych opracowywanych w MRiRW we współpracy z MIIR i będą dotyczyły trybu i szczegółowych kryteriów wyboru LGD i LSR, zasad i trybu powoływania ekspertów wspierających komisję w wyborze LSR, a także zasad powoływania komisji wybierającej LSR oraz szczegółowego sposobu funkcjonowania.

8. Realizacja LSR – tryb wyboru projektów, w tym funkcjonowanie projektów parasolowych

Zakres tematyczny w ramach RLKS nie jest ograniczony do celu CT9, mimo że priorytety inwestycyjne dotyczące RLKS zostały umieszczone w tym celu. Zakres tematyczny możliwy do realizacji poprzez ten instrument będzie określony w RPO, PROW i POMiR. W programach tych lub dokumentach programowych określone zostaną maksymalne wielkości projektów, które mogą być realizowane przez RLKS. Szerzej kwestie zakresu tematycznego zostały opisane w rozdziale 2.

Bezwzględna zasadą realizacji projektów w ramach RLKS we wszystkich formułach jest ich jednofunduszowość. Od tej zasady nie ma żadnych wyjątków.

Zakłada się, że w formule bezpośredniej lub części 3b) formuły mieszanej **LSR będą mogły być realizowane poprzez jednofunduszowe projekty na trzy sposoby:**

- (1) projekty realizowane w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez organ decyzyjny LGD,
- (2) projekty parasolowe, w ramach których LGD jako beneficjent organizuje konkursy na realizację mikroprojektów,
- (3) projekty „własne” LGD przy zachowaniu konkurencyjności wyboru oraz niedyskryminującej i przejrzystej procedury wyboru projektów i unikania konfliktu interesu (art. 34 rozporządzenia ramowego). Szczegóły w tym zakresie będą uregulowane w rozporządzeniu dot. RLKS. Jako projekty własne będą także funkcjonować projekty związane z zarządzaniem i animacją LSR.

Ostateczną decyzję o kwalifikowalności poszczególnych projektów podejmuje SW, który podpisuje również umowy z beneficjentami. Poszczególne projekty muszą mieć charakter jednofunduszowy i być rozliczane osobno dla każdego funduszu, są także finansowane na zasadach właściwych dla danego programu i funduszu. Nie istnieje możliwość łączenia funduszy w pojedynczym projekcie. Sposobem na zapewnienie komplementarności wsparcia przy realizacji konkretnych projektów realizujących LSR może być realizacja powiązanych ze sobą projektów jednofunduszowych.

Te same zasady dotyczą projektów parasolowych, z tą różnicą, że LGD podpisuje umowy na mikroprojekty i prowadzi działania rozliczeniowe, monitoringowe i kontrolne wobec nich na etapie wdrażania. Na każde żądanie urzędu marszałkowskiego LGD przekazuje zestawienie mikroprojektów wg wzoru ustalonego przez urząd marszałkowski. LGD zobowiązane jest do prowadzenia systemu monitorowania mikroprojektów. Nie wyklucza to możliwości prowadzenia dodatkowych działań kontrolnych ze strony SW.

Projekt parasolowy to projekt, gdzie beneficjentem ubiegającym się o wsparcie przed SW jest LGD, i to LGD jest wskazywana w systemie informatycznym jako beneficjent. Projekt taki składa się jednak z szeregu „mikro-projektów” (o maksymalnej wartości do 50 000 tys. zł kosztów całkowitych), gdzie odbiorcami końcowymi są podmioty działające na obszarze objętym LSR. Poza koniecznością poddania się ewentualnej kontroli odbiorca końcowy „mikro-projektu” nie ma kontaktów z SW a jedynie z LGD. Odpowiedzialność finansową za realizację projektu parasolowego ponosi LGD, w tym za wszystkie nieprawidłowości i naruszenia prawa. Korekty nakładane są na LGD jako beneficjenta, natomiast LGD ma roszczenia odszkodowawcze wobec mikroprojektodawców. Dlatego też LGD w umowach z mikroprojektodawcami powinna ustanawiać odpowiednie zabezpieczenia finansowe lub odpowiednie zapisy umowne gwarantujące prawidłowość realizacji mikroprojektu i ewentualne sankcje finansowe. Do projektów parasolowych realizowanych z EFS i EFRR stosowane będą przepisy ustawy wdrożeniowej dot. realizacji projektów grantowych (art. 32 i 33).

LGD będą mogły realizować także inne zadania delegowane przez IZ, jednak rola LGD musi być uzależniona od jej zdolności instytucjonalnej, doświadczenia oraz posiadania odpowiedniego

potencjału organizacyjnego. Z tego względu na obszarze jednego województwa, w zależności od funduszu, mogą istnieć LGD o różnym stopniu kompetencji obsługi wniosków.

Projekty własne LGD oraz projekty parasolowe, zatwierdzone są w całości przez urząd marszałkowski.

Środki na realizację projektów sposobem 1 i 3 przekazywane są na zasadach ogólnych w programie beneficjentom. W przypadku projektów parasolowych płatności dla podmiotów realizujących mikroprojekty mogą być przekazywane przez LGD na zasadach określonych w umowie pomiędzy LGD a zarządem województwa. LGD rozlicza się z wydatków i wskaźników określonych w umowie o dofinansowanie projektu parasolowego gwarantując prawidłowość ponoszonych wydatków, w tym ponosząc odpowiedzialność finansową przed zarządem województwa.

Projekty 1, 2 i 3 wybierane są w trybie konkursowym. Natomiast projekty własne LGD na pokrycie kosztów bieżących i animacji wybierane są w trybie pozakonkursowym.

9. Finansowanie LSR

W przypadku EFRR i EFS – maksymalny poziom dofinansowania ze środków UE wynosi 85% (w przypadku Mazowsza 80%), brakujący wkład musi pochodzić ze środków własnych beneficjenta. Dofinansowanie EFRROW oraz EFMR określone jest w PROW i PO MiR.

Koszty bieżące i animacji finansowane są w każdej LSR wyłącznie z jednego funduszu. Intensywność pomocy EFFROW wynosi do 95% kosztów kwalifikowanych operacji. Jednak w przypadku gdy w danym województwie w ramach programów współfinansowanych ze funduszu EFSI przewiduje się niższy poziom intensywności pomocy, intensywność pomocy EFFROW będzie obniżona do tego poziomu. . Wyboru funduszu finansującego koszty bieżące i animacji dokonuje urząd marszałkowski, biorąc pod uwagę znaczenie poszczególnych funduszy w finansowaniu LSR. Pozostałe środki zapewnia LGD.

Pozostałe projekty finansowane są na poziomie nie większym niż maksymalny poziom wynikający z poszczególnych programów i funduszy¹⁰. W przypadku projektów wybieranych przez LGD (sposób 1.) oraz projektów parasolowych wkład własny zapewniony powinien być odpowiednio przez beneficjenta lub ostatecznego odbiorcę.

Dofinansowanie uruchamiane jest przez IZ na konkretne projekty w ramach LSR (a nie ogólnie na strategię) realizowane w jednym z trzech sposobów wskazanych w rozdziale 8. Dopuszczone może być finansowanie zaliczkowe lub refundacje wydatków projektowych. W przypadku finansowania zaliczkowego konieczne jest przedstawienie przez LGD zabezpieczenia zgodnie z właściwymi przepisami. Uruchomienie kolejnej transzy zaliczki uzależnione jest od rozliczenia co najmniej 70% poprzedniej transzy. Niezależnie od formy finansowania otrzymywanie kolejnych płatności uzależnione jest od wykazania określonych postępów rzeczowych określonych w umowie o dofinansowanie mierzonych wskaźnikami przyjętymi w projekcie. Wskaźniki projektowe muszą korespondować ze wskaźnikami LSR i przyczyniać się do realizacji wskaźników programu przyjętych dla RLKS. Brak realizacji wskaźników lub nieprawidłowości w realizacji projektów będzie skutkować korektami finansowymi.

¹⁰ Wskazane jest przyjęcie w przypadku wszystkich funduszy jednolitego poziomu dofinansowania działań realizowanych w ramach RLKS w podstawowej wysokości 85% (Mazowsze 80%). Pozwoli to na objęcie dofinansowaniem większej liczby LSR jak i realizowanych w ich ramach projektów. Będzie to miało pozytywne skutki dla rozwoju lokalnego zapewniając jednocześnie efekt dźwigni finansowej poprzez mobilizację lokalnych zasobów. Dotychczasowe doświadczenia z realizacji polityki spójności wskazują jednocześnie na większą efektywność działań i współodpowiedzialność za realizację przedsięwzięć w przypadku obowiązkowego wkładu własnego poszczególnych beneficjentów projektów.

10. Rozwiązania w zakresie kosztów przygotowawczych, kosztów bieżących i animacji

Zgodnie z zapisami rozporządzenia ramowego koszty wsparcia RLKS oprócz projektów realizowanych w ramach LSR obejmują:

- a) koszty wsparcia przygotowawczego udzielanego na etapie poprzedzającym wybór LSR dotyczące zawiązywania lub wzmacniania partnerstwa i opracowywania LSR.
- b) koszty bieżącej działalności związanej z zarządzaniem realizacją strategii oraz działania animacyjne dotyczące LSR mające na celu ułatwienie wymiany informacji pomiędzy partnerami, promocji strategii oraz wsparcia potencjalnych beneficjentów w zakresie planowania i realizacji projektów i przygotowania wniosków.

W finansowanie kosztów przygotowawczych oraz kosztów bieżących i animacji nie jest zaangażowany EFRR.

Maksymalne kwoty finansowania kosztów przygotowawczych, kosztów bieżących oraz animacji zostaną określone na podstawie ekspertyzy zleconej przez MliR wspólnie z MRiRW.

Koszty wsparcia przygotowawczego

W celu uproszczenia systemu RLKS, koszty wsparcia przygotowawczego, dla opracowania jednego LSR, będą ponoszone **wyłącznie z jednego funduszu** z uwzględnieniem zasad stosowanych dla każdego z nich, gdyż w przeciwnym razie rozliczanie tych wydatków w ramach poszczególnych funduszy byłoby bardzo utrudnione. Wsparcie przygotowawcze udzielane będzie w formie ryczałtu kwotowego ustalanego w oparciu o jednolitą metodologię dla wszystkich funduszy..

Na poziomie samorządu województwa wyznaczane będą koperty finansowe z poszczególnych funduszy tworząc dostępną pulę środków przeznaczonych na ten cel. W przypadku, gdy LSR wpierany ma być jedynie w ramach jednej polityki (rolnej, rybackiej albo spójności) wsparcie przygotowawcze udzielane będzie odpowiednio z EFRROW, EFMR i EFS. W przypadku gdy LSR wspierane ma być w ramach dwóch lub trzech z ww. polityk decyzja o wyborze źródła finansowania dla danego wybranego beneficjenta podejmowana będzie przez SW tak, aby zapewnić na poziomie regionu proporcjonalną partycypację poszczególnych funduszy w kosztach wsparcia przygotowawczego, w stosunku do planowanego zaangażowania tych funduszy w całość realizacji RLKS w odniesieniu do takich LSR w danym województwie. W przypadku funduszu EFMR dodatkowo Stowarzyszenie wnioskując o wsparcie przygotowawcze będzie musiało udowodnić odpowiednio wysoki „współczynnik rybackości”, który zostanie ustanowiony w krajowych aktach wykonawczych do EFMR.

We wniosku aplikacyjnym na koszty przygotowawcze wnioskodawca będzie zobowiązany do indykatywnego wskazania, jakie dostępne w danym regionie fundusze zamierza uwzględnić w opracowywanej LSR.

Wsparcie przygotowawcze będzie miało charakter ryczałtowy i zostanie uznane za rozliczone pod warunkiem, że w procesie oceny LSR spełni ona wszystkie kryteria formalne. W przypadku ubiegania się o wsparcie przygotowawcze z EFMR stowarzyszenie będzie miało obowiązek udowodnienia odpowiednio wysokiego „współczynnika rybackości”. W przypadku niespełnienia kryteriów formalnych beneficjent wsparcia przygotowawczego będzie zobowiązany do zwrotu całości środków. Warunkiem skorzystania z wsparcia przygotowawczego jest także spełnienie minimalnych standardów sposobu opracowania LSR uwzględniających wymóg partycypacyjnego sposobu jej tworzenia, w tym:

- szerokiego upublicznienia faktu tworzenia strategii (spotkanie otwierające i zamykające proces);

- spotkania konsultacyjne z mieszkańcami dot. definiowania problemów i wskazywania potrzeb – partycypacyjna diagnoza; na etapie poszukiwania rozwiązań, które potem zasila LSR ;
- na etapie priorytetyzacji;
- na etapie konsultowania zapisów LSR (łącznie minimum 5);
- prowadzenie konsultacji on-line.

Kwestie partycypacyjności zostaną także rozwinięte w dokumentach/wytycznych dotyczących tworzenia LSR. Będą też jednymi z kryteriów wyboru LSR.

Wsparcie przygotowawcze nie przysługuje podmiotowi w odniesieniu do kosztów bieżącego funkcjonowania, nabywania umiejętności i aktywizacji wspieranych w ramach PROW 2007-2013 oraz PO RYBY 2007-2013.

Z uwagi na potrzebę niedopuszczenia podwójnego finansowania, w przypadku gdy z wsparcia przygotowawczego będą korzystały istniejące LGD, które otrzymują finansowanie z PROW 2007-2013 (do czerwca 2015 r.) to środki te będą mogły być uruchomione dopiero wtedy gdy zostanie złożony ostateczny wniosek o płatność w ramach bieżącego funkcjonowania finansowanego z PROW 2007-2013.

Koszty bieżącej działalności i animacji

Projekty własne na koszty bieżące i animacji finansowane są w każdej LSR wyłącznie z jednego funduszu. Intensywność pomocy EFFROW wynosi do 95% kosztów kwalifikowanych operacji. Jednak w przypadku gdy w danym województwie w ramach programów współfinansowanych ze funduszu EFSI przewiduje się niższy poziom intensywności pomocy, intensywność pomocy EFFROW będzie obniżona do tego poziomu. Wyboru funduszu finansującego koszty bieżące i animacji dokonuje urząd marszałkowski, biorąc pod uwagę udział poszczególnych funduszy w finansowaniu LSR. Koszty bieżące i animacji będą wymagały dla wszystkich funduszy wkładu własnego LGD.

11. Partycypacyjność w RLKS

RLKS powinno wykształcać w społecznościach i lokalnych samorządach umiejętności porozumiewania się, wyrażania swoich opinii, ale także współodpowiedzialności za swój własny rozwój. Ta zdolność byłaby w istocie jednym z najważniejszych długofalowych rezultatów RLKS.

Kluczowym wyznacznikiem LSR (warunkiem bez którego LSR nie może być zaakceptowana i finansowana w ramach RLKS) jest jej partycypacyjny charakter.

Partycypacyjność powinna być cechą charakterystyczną LSR na wszystkich etapach jej tworzenia i realizacji. W praktyce ma się przejawiać:

- 1) na etapie tworzenia strategii (patrz opis kosztów przygotowawczych);
- 2) na etapie realizacji strategii poprzez realizację projektów zgłaszanych przez indywidualne osoby/pojedyncze organizacje, ale mających społecznościowe oddziaływanie lub projektów społecznościowych (angażujących społeczność, realizowane przez nią), ale także poprzez udział społeczności lokalnej w decydowaniu, które projekty będą zgłoszone do finansowania.
- 3) poprzez zaangażowanie społeczności w ocenę realizacji tej strategii, „partycypacyjne urefleksyjnienie”.

Wymiar partycypacyjny RLKS nie powinien oznaczać tylko prowadzenia konsultacji. Równie lub nawet bardziej ważne są inne mechanizmy animacji i partycypacji obywatelskiej. Dlatego też w strategii powinno być wskazane co było/będzie konsultowane oraz jakie inne działania były/będą podejmowane w celu zapewnienia partycypacyjności. Istotne jest także, aby mierzyć przyrost partycypacji.

Spis skrótów

SW – samorząd województwa pełniący funkcję instytucji zarządzającej dla RPO, podmiotu wdrażającego dla PROW oraz instytucji pośredniczącej dla PO RiM.

LGD – lokalna grupa działania w rozumieniu

LSR – lokalna strategia rozwoju kierowana przez społeczność

IZ – instytucja zarządzająca dla RPO

PW – podmiot wdrażający dla PROW

IP – instytucja pośrednicząca dla PO MiR

Rozporządzenie ramowe - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności.